

Nr 385.

Av herr **Persson** i Tidaholm **m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 232, angående inrättande av en överstyrelse för yrkesutbildning.*

I sitt förslag angående överstyrelse för yrkesutbildning utgick verkstads-skoleutredningen från, att företagar- och arbetarintressen skulle vara lika representerade såsom ledamöter av överstyrelsen. I första hand föreslogs, att styrelsen skulle omfatta fyra representanter för näringsliv- och arbetsmarknad, därav två närmast skulle företräda företagar- och två arbetarintressen inom näringslivet. Utredningen diskuterade emellertid även ett förslag, enligt vilket styrelsen skulle omfatta ordförande jämte sex ledamöter. I en sådan styrelse skulle envar av grupperna industri, hantverk och handel kunna erhålla två representanter, därav en för respektive företagar- och arbetarintressena inom gruppen. Det väsentliga, vare sig den ena eller andra linjen valdes, ansågs emellertid vara den paritetiska representationen för de två intressena.

Sistnämnda huvudsynpunkt har icke beaktats i propositionen nr 232. Av de föreslagna sex representanterna för näringslivet skola tre utses på förslag av arbetsgivare- och liknande organisationer under det att endast två skola företräda de anställda. Detta har uppenbarligen skett för att bereda utrymme för en representant för det husliga arbetet, vilken skall utses på förslag av någon representativ kvinnoorganisation. Fastän vi dela departementschefens uppfattning, att i överstyrelsen bör sitta en representant för det husliga arbetet, kunna vi icke finna att den slutsats, han härav dragit i fråga om representation för arbetarintressen, kan vara riktig.

Yrkesutbildningen för hantverk, industri och handel representerar såväl kvalitativt som kvantitativt en så betydande och väsentlig del av hela området för yrkesutbildning, att det förefaller oss otillfredsställande, att icke arbetarintressena inom dessa grupper skola erhålla en lika stark representation inom styrelsen som arbetsgivarna. Mot en representant för vardera hantverket och industrin bör därför svara två representanter för landsorganisationen i stället för enligt propositionen endast en. Det måste beaktas, att de svårast överskådbara och i alla avseenden mest vittutseende problemen på detta område röra utbildningen för hantverk och industri. På ingen annan del av området fordras så ingående kännedom om yrkeslivets förhållanden, egna resurser och behov.

En annan huvudsynpunkt beträffande styrelsens sammansättning har varit, att en beslutande överstyrelse för yrkesutbildning icke bör erhålla en allt för stor omfattning. Departementschefen har tvärtom ansett vägande skäl

tala för att antalet styrelseledamöter begränsas. Samma mening har verkstadsskoleutredningen hyst och därför, som nämnts, förordat, att styrelsen skall begränsas till ordförande och fyra ledamöter.

Trots nyssnämnda uttalande har emellertid i propositionen föreslagits, att överstyrelsen skall bestå, förutom av de sex representanterna för arbetsgivar-, arbetar- och kvinnoorganisationer, av chefen för överstyrelsen och av en representant för vardera skolöverstyrelsen och arbetsmarknadskommissionen ävensom av de tre byråcheferna hos överstyrelsen. Sammanlagt skall överstyrelsen alltså utgöras av tolv ledamöter. Enligt vår mening är detta en orimligt stor och allt för tungrodd apparat. Vi anse väl, att byråcheferna komma att tillföra överstyrelsen mycken värdefull och nödvändig sakkunskap och erfarenhet och att det därför i och för sig är berättigat att insätta dem såsom ledamöter av styrelsen. Men vi tro likväl, att de även utan att vara ledamöter skola i egenskap av tjänstemän och föredragande tillföra överstyrelsen lika stora värden. Det må också framhållas, att det stora flertalet ärenden inom överstyrelsen icke avses förekomma i styrelseplenium utan skola avgöras av verkschefen ensam efter föredragning. Då alltså byråcheferna icke skola delta i besluten i dessa ärenden, synes det icke heller nödvändigt, att de såsom ledamöter delta i besluten i plenum. För att tillgodose det starkt motiverade kravet på en begränsning av styrelsens storlek anse vi, att byråcheferna icke böra tillerkännas ledamotskap i styrelsen.

Slutligen har verkstadsskoleutredningen ingående dryftat, huruvida chefen för verket — överdirektören — tillika bör fungera såsom ordförande i överstyrelsen, eller om ordförandeskapet i stället bör anförtros åt annan styrelseledamot. Utredningen har stannat för, att ordförandeskapet bör förenas med chefskapet för ämbetsverket. Såsom motiv härför har utredningen enligt propositionen anfört följande: "Enligt utredningens mening böra i huvudsak endast ärenden av större betydelse eller principiell vikt hänskjutas till avgörande i styrelseplenium. Övriga ärenden — utgörande det stora flertadet löpande ärenden, vilka i stor utsträckning kräva omedelbara beslut — böra avgöras av verkschefen efter vederbörlig föredragning. Vid sådant förhållande synas övervägande skäl tala för att ordföranden icke blott intager ställningen som den ledande i själva styrelsen utan även som chef för ämbetsverket. Endast härigenom torde han kunna vinna den intima och dagliga kontakt med yrkesutbildningens speciella problem, som torde böra fordras för att han inom styrelsen skall kunna intaga en verkligt ledande ställning. Endast genom nämnda anordning kan undvikas, att ledningen för verket blir splittrad." Såsom framgår av propositionen har även skolöverstyrelsen ansett, att de skäl, som utredningen anfört för förslaget, äro så starka, att "överstyrelsen finner det uteslutet, att annan anordning skall komma i fråga". "Det måste", säger skolöverstyrelsen vidare, "vara ett oavvisligt krav, att ordföranden i överstyrelsen fullt bör kunna behärska och ha överblick även

över de speciella frågor, som icke komma att avgöras av styrelseplenium utan av verkschefen efter vederbörlig föredragning och vilka komma att utgöra det stora flertalet ärenden.”

Propositionen har icke följt detta förslag. Enligt denna skall Kungl. Maj:t ha fria händer att bland styrelsens ledamöter utse ordförande.

Vi anse, att de av verkstadsskoleutredningen framförda skälen för att verkschefen tillika skall vara ordförande i styrelsen äro så avgörande, att vi vilja föreslå, att riksdagen beslutar i överensstämmelse därmed.

I anslutning till vad vi sålunda anfört föreslå vi,

att riksdagen måtte besluta en organisation av överstyrelsen för yrkesutbildning i enlighet med vad vi förordat härovan.

Stockholm den 19 maj 1943.

J. A. Persson,
Tidaholm.

Gerard De Geer.

Hjalmar Svensson
i Grönvik.

Elsa Johansson.

Sven Lundberg
i Hälsingborg.

J. W. Mårtensson.
